

**ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧИЙН
2020 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ**

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
БШУС	Боловсрол шинжлэх ухааны сайд
БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	8
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	11
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	12
3.Аудитын тайлан.....	13
3.1. Ерөнхий зүйл.....	13
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....	13
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	14
3.4. Материаллаг байдал	14
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	14
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	16
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл	17
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	17
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	17
Аудитын зөвлөмж.....	18
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	18
4. Менежментийн захидал.....	19
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	20



ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

ХЭЛ ЗОХИОЛЫН ХҮРЭЭЛЭНГИЙН
ЗАХИРАЛ Г.БИЛГҮҮДЭЙ ТАНАА

2021.02.25 № 07/560
танай _____ -ны № _____ -т

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 16 зорилтын хүрээнд 67 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 95.2 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

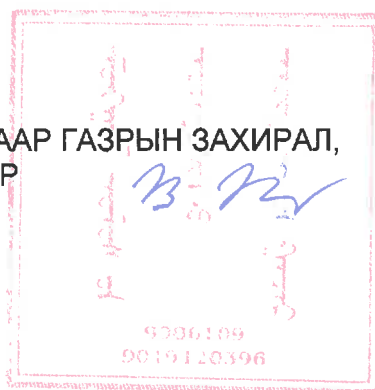
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР



Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>62,012,257.58</u>	<u>73,395,290.92</u>
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	62,012,257.58	73,395,290.92
354	Хангамжийн материал	62,012,257.58	73,395,290.92
35410	Бичиг хэргийн материал	4,014,720.00	3,993,049.00
35420	Аж ахуйн материал	10,416,920.40	8,236,881.40
35470	Бусад хангамжийн материал	47,580,617.18	61,165,360.52
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>90,959,580.18</u>	<u>77,998,021.77</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	90,959,580.18	77,998,021.77
392	Биет хөрөнгө	90,737,746.53	77,954,021.59
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	218,967,120.70	237,299,280.70
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(173,339,556.38)	(202,088,255.10)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	48,395,969.75	48,395,969.75
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(40,501,620.57)	(43,052,206.79)
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	825,230.00	825,230.00
39217	Ном	36,390,603.03	36,574,003.03
393	Биет бус хөрөнгө	221,833.65	44,000.18
39301	Програм хангамж	2,210,000.00	2,210,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,988,166.35)	(2,165,999.82)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>152,971,837.76</u>	<u>151,393,312.69</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	=	=
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>152,971,837.76</u>	<u>151,393,312.69</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	152,971,837.76	151,393,312.69
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	612,660,425.89	612,660,425.89
51101	Өмч: - төрийн	612,660,425.89	612,660,425.89
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(465,041,988.62)	(466,620,513.69)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(465,041,988.62)	(465,041,988.62)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	(1,578,525.07)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	5,353,400.49	5,353,400.49
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>152,971,837.76</u>	<u>151,393,312.69</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	837,173,064.00	993,928,348.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	13,696,464.00	13,891,570.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	10,696,464.00	13,891,570.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	10,696,464.00	-
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	4,509,964.00	-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	6,186,500.00	-
122	Тусламжийн орлого	3,000,000.00	-
122001	Хандив тусламж /дотоод/	3,000,000.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	823,476,600.00	980,036,778.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	710,347,100.00	919,429,600.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	710,347,100.00	919,429,600.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	113,129,500.00	60,607,178.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	106,943,000.00	57,718,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,186,500.00	2,888,778.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	854,414,282.23	995,506,873.07
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	854,414,282.23	995,506,873.07
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	851,007,569.41	960,970,204.31
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	611,529,600.00	764,331,885.14
210101	Үндсэн цалин	485,968,452.16	508,517,535.53
210102	Нэмэгдэл	97,106,028.84	200,575,619.86
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	28,455,119.00	55,238,729.75
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	75,560,001.16	94,408,353.10
210201	Тэтгэврийн даатгал	53,103,452.95	64,197,679.62
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,614,136.64	7,552,667.73
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,491,228.70	4,439,668.77
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,122,906.93	3,112,999.94
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,228,275.94	15,105,337.04
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	4,257,727.32	7,326,271.00
210401	Бичиг хэрэг	1,200,550.00	4,016,071.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	910,167.32	857,600.00
210404	Ном, хэвлэл	375,950.00	348,900.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,771,060.00	2,103,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	117,217,614.63	57,916,220.66
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	117,217,614.63	56,916,220.66
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	1,000,000.00

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	42,442,626.30	36,987,474.41
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	9,362,208.00	1,129,096.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	4,381,260.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	33,080,418.30	31,477,118.41
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,406,712.82	34,536,668.76
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,500,000.00	34,536,668.76
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,500,000.00	1,585,500.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	906,712.82	-
213301	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	32,895,561.76
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	906,712.82	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>(17,241,218.23)</u>	<u>(1,578,525.07)</u>
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>(17,241,218.23)</u>	<u>(1,578,525.07)</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	827,986,564.00	980,036,778.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	4,509,964.00	-
120	Нийтлэг татварын бус орлого	4,509,964.00	-
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	4,509,964.00	-
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	4,509,964.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	823,476,600.00	980,036,778.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	710,347,100.00	919,429,600.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	710,347,100.00	919,429,600.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	113,129,500.00	60,607,178.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	106,943,000.00	57,718,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,186,500.00	2,888,778.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	818,792,864.00	975,412,788.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	818,792,864.00	975,412,788.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	815,386,151.18	940,876,119.24
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	611,529,600.00	764,331,885.14
210101	Үндсэн цалин	487,253,507.16	508,517,535.53
210102	Нэмэгдэл	95,606,619.84	200,575,619.86
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	28,669,473.00	55,238,729.75
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	75,839,983.86	94,408,353.10
210201	Тэтгэврийн даатгал	53,383,435.65	64,197,679.62
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,614,136.64	7,552,667.73
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,491,228.70	4,439,668.77
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,122,906.93	3,112,999.94
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,228,275.94	15,105,337.04
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	6,982,567.32	10,202,271.00
210401	Бичиг хэрэг	3,030,750.00	5,172,071.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	910,167.32	857,600.00
210404	Ном, хэвлэл	375,950.00	1,948,900.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,665,700.00	2,223,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	60,600.00	-
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	60,600.00	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	120,973,400.00	67,552,350.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	119,973,400.00	66,552,350.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,000,000.00	1,000,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	4,381,260.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	4,381,260.00

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,406,712.82	34,536,668.76
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,500,000.00	1,585,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,500,000.00	1,585,500.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	906,712.82	32,951,168.76
213301	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	32,895,561.76
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	906,712.82	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>9,193,700.00</u>	<u>4,623,990.00</u>
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	=	=
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)	-	-
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	9,693,700.00	4,623,990.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	9,693,700.00	4,623,990.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	9,693,700.00	4,623,990.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	9,693,700.00	4,623,990.00
2260	Гадаад эх үүсвэрээр	-	-
226001	Гадаад эх үүсвэрээр	-	-
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>(9,693,700.00)</u>	<u>(4,623,990.00)</u>
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	=	=
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	=	=
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	(500,000.00)	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	500,000.00	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	612,660,425.89	6,343,400.37	(444,513,420.39)	174,490,405.87
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	989,999.88	989,999.88
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	612,660,425.89	6,343,400.37	(443,523,420.51)	175,480,405.75
Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	(17,241,218.23)	(17,241,218.23)
2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	612,660,425.89	5,353,400.49	(465,041,988.62)	152,971,837.76
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	612,660,425.89	5,353,400.49	(465,041,988.62)	152,971,837.76
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(1,578,525.07)	(1,578,525.07)
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	612,660,425.89	5,353,400.49	(466,620,513.69)	151,393,312.69

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	919,429,600.00	886,534,038.24	(32,895,561.76)	96.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	919,429,600.00	886,534,038.24	(32,895,561.76)	96.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	917,844,100.00	884,948,538.24	(32,895,561.76)	96.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	779,599,800.00	764,331,885.14	(15,267,914.86)	98.0
210101	Үндсэн цалин	557,581,900.00	508,517,535.53	(49,064,364.47)	91.2
210102	Нэмэгдэл	178,635,500.00	200,575,619.86	21,940,119.86	112.3
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	43,382,400.00	55,238,729.75	11,856,329.75	127.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	105,516,000.00	94,408,353.10	(11,107,646.90)	89.5
210201	Тэтгэврийн даатгал	74,252,000.00	64,197,679.62	(10,054,320.38)	86.5
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,816,000.00	7,552,667.73	(263,332.27)	96.6
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,252,800.00	4,439,668.77	(1,813,131.23)	71.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,563,200.00	3,112,999.94	1,549,799.94	199.1
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	15,632,000.00	15,105,337.04	(526,662.96)	96.6
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	9,526,200.00	7,434,100.00	(2,092,100.00)	78.0
210401	Бичиг хэрэг	2,338,900.00	2,338,900.00	-	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	857,600.00	857,600.00	-	100.0
210404	Ном, хэвлэл	4,106,000.00	2,013,900.00	(2,092,100.00)	49.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,223,700.00	2,223,700.00	-	100.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	14,552,100.00	14,392,940.00	(159,160.00)	98.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	13,552,100.00	13,392,940.00	(159,160.00)	98.8
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,000,000.00	1,000,000.00	-	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8650000.00	4381260.00	(4,268,740.00)	50.7
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,650,000.00	4,381,260.00	(4,268,740.00)	50.7
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1585500.00	1585500.00	-	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,585,500.00	1,585,500.00	-	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,585,500.00	1,585,500.00	-	100.0
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	919,429,600.00	886,534,038.24	(32,895,561.76)	96.4
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	919,429,600.00	886,534,038.24	(32,895,561.76)	96.4
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	919,429,600.00	886,534,038.24	(32,895,561.76)	96.4

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Төгрөгөөр

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	60,607,178.00
УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	-	60,607,178.00
Бараа, үйлчилгээний зардал	-	60,551,571.00
Хангамж, бараа материалын зардал	-	2,833,171.00
Бичиг хэрэг	-	2,833,171.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	-	57,718,400.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	57,718,400.00
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	55,607.00
Бусад урсгал шилжүүлэг	-	55,607.00
Нэмэлт санхүүжилтын төвлөрүүлэн шилжүүлэг	-	55,607.00
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	60,607,178.00
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	60,607,178.00
Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	57,718,400.00
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажилагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	2,888,778.00
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-
ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	-	-
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	-	50.00
Гүйцэтгэх ажилтан	-	49.00
Удирдах ажилтан	-	1.00

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг захирал Г.Билгүүдэй танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах, ажил гүйлгээг нягтлан бодох бүртгэлд бүрэн тусгаж, тодруулж байх, анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил гүйлгээг бүртгэлд тусгахгүй талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-наас 2021 оны 02 дугаар сарын 25-ны хооронд Аккаунт траст аудит ХХК-ийн ахлах аудитор П.Наранцэцэг, чанарын хяналтын менежер Б.Баярмаа нар удирдан анхан шатны чанарын хяналтыг, аудитор С.Доржпагма, Б.Эрдэнэчимэг, туслах аудитор П.Саранчимэг нар аудитын гүйцэтгэлийг тус тус хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2021 оны 01 сарын 21-ний өдрийн 01/09 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Хэл зохиолын хүрээлэнгийн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Хэл бичгийн ухааныг хөгжүүлж, бүх нийтийн эх хэлний боловсролын чанарыг сайжруулах бодлого баримтлах;
- Судалгааны үр дүн, онол-хэрэглээний хүртээмжийг нэмэгдүүлж, тогтвортой хөгжлийг хангах зохистой тогтолцоог нэвтрүүлэх;
- Шинжлэх ухаан, нийтийн эрх ашиг, нийгэмд нөлөөлөх үүргээ тэргүүн зэрэгт тавих;
- Онолын мэдлэг, судалгааны арга зүйг эзэмшсэн, бүтээлч сэтгэлгээтэй, хамтран ажиллах чадвартай боловсон хүчнээр бэхжүүлэх;
- Хамтын ажиллагааг идэвхжүүлэн дэмжих.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Засгийн Газрын 2019 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн “Төрийн албан хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” 472 дугаар тогтоол.
- Засгийн Газрын 2018 оны 12 дугаар сарын 19-ны өдрийн 382 дугаар тогтоолын 5-д “Төрийн захиргааны албан хаагчийн нэмэгдэл хөлс, төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдлийг 2020 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн тооцож олгосугай” гэж заасны дагуу нэмэгдэл олгосон.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Хэл зохиолын хүрээлэнгийн удирдлага санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллага Нягтлан бодох бүртгэлдээ БШУС-ын 2017 оны бодлогын баримт бичиг, журам батлах тухай А/40 дүгээр тушаалаар баталсан сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагад мөрдөгдөх бодлогын баримт бичгийг мөрдөн ажиллаж байна.

БШУЯамны Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын газар 2020 онд тус хүрээлэнгийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгээгүй байна.

Хэл зохиолын хүрээлэнгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дотоод хяналтыг үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1.0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны эхний хагас жилийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 408,605.0 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 4,086.1 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд 2020 оны жилийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 995,506.9 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 9,955.1 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тогтоов.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1,578.5 мянган төгрөгөөр буюу 1.0 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган.төг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Бараа материал	62,012.3	73,395.3	11,383.0
Үндсэн хөрөнгө	90,737.7	77,954.0	(12,783.7)
Биет бус хөрөнгө	221.8	44.0	(177.8)
Нийт хөрөнгө	152,971.8	151,393.3	(1,578.5)
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	152,971.8	151,393.3	(1,578.5)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	152,971.8	151,393.3	(1,578.5)

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 73,395.3 мянган төгрөг болж 11,383.00 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд хэвлүүлсэн номын үлдэгдэлтэй холбоотой байна. Зарлагын гүйлгээг авч үзвэл 20399.56 мянган төгрөг нь үйл ажиллагаанд зарцуулсан, 1129.1 мянган төгрөг нь борлуулсан, 1,938.19 мянган төгрөг нь акталсан бараа материал байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 77,954.0 мянган төгрөг болж 12,783.7 мянган төгрөгөөр буурсан байна. Үндсэн хөрөнгийн хөдлөл өөрчлөлтийг авч үзвэл 18,515.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн. Нэмэгдсэн үндсэн хөрөнгийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийг авч үзвэл дараах байдалтай байна.Үүнд:

- Урсгал төсвийн худалдан авалтаар 183.4 мянган төгрөгийн ном;
- Шинжлэх ухаан технологийн сангаас эрдэм шинжилгээний төслийн санхүүжилтээр 4,440.6 мянган төгрөгийн компьютер тоног төхөөрөмж;
- БШУЯ-аас үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн 13,891.6 мянган төгрөгийн компьютер байна.

Тайлант онд 31,477.1 мянган төгрөгийн элэгдэл байгуулснаар дансны үнэ буурсан байна.

Биет бус хөрөнгө дансанд хөдлөл өөрчлөлт гараагүй, тайлант онд тооцсон 177.8 мянган төгрөгийн хорогдуулгын дүнгээр буурч, биет бус хөрөнгө дансны үлдэгдэл 44.0 мянган төгрөг болсон байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 151,393.3 мянган төгрөг болж 1,578.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалжээ.

2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 156,560.2 мянган төгрөгөөр буюу 19.0 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилтийн орлого байна. Энэ нь Засгийн газрын 2019 оны Төрийн албан хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай 472 дугаар тогтоол, 2018 оны 382 дугаар тогтоолын 5-д заасны дагуу цалин, нэмэгдлийн төсвийг нэмж баталсантай холбоотой байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 141,092.6 мянган төгрөгөөр буюу 16.5 хувиар өссөн нь цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлийн зардал байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,125,529.5 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 1,125,529.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны байгууллагад хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 206,099.9 мянган төгрөгөөр бууруулж 919,429.6 мянган төгрөгөөр баталжээ. Энэ нь улс орны эдийн засгийн нөхцөл байдалтай уялдуулан тэвчиж болох зардал гэж тооцон бараа материал, эд хогшил, урсгал засварын зардал, нэг удаагийн тэтгэмж, урамшуулалын зардлыг хасч баталсантай холбоотой байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээг улсын төсвийн 919,429.6 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 919,429.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд 886,534.1 мянган төгрөгийг зарцуулж 32,895.5 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 886,534.1 мянган төгрөг буюу 96.4 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал 15,267.9 мянган төгрөгөөр, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл 11,107.6 мянган төгрөгөөр, хангамж бараа материалын зардал 2,092.1 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр 159.2 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардал 4,268.7 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Шинжлэх ухаан технологийн сангаас эрдэм шинжилгээний төслийн санхүүжилт 57,718.4 мянга, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 2,888.8 мянга, нийт 60,607.2 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардалд 53,277.8 мянга, компьютер техник хэрэгсэл худалдан авахад 4,440.6 мянга, хүрээлэнгийн Дуун ухааны сан хөмрөгийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулахад 2,833.2 мянга нийт 60,551.6 мянган төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 55.6 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлжээ.

Тайлант онд тус хүрээлэнгийн үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого бүрдүүлэлт, зарцуулалт нь Сангийн сайдын 2019 оны 74 дүгээр тогтоолоор баталсан “Төсвийн зарлагын хэмнэлт, үндсэн үйл ажиллагааны нэмэлт орлогыг зарцуулах, тайлагнах, нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих журам”-ын холбогдох заалтуудтай нийцэж байна.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудаст мэдээллийг байршуулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд байгууллагын www.shilendans.gov.mn цахим хуудаст байршуулах 151 мэдээллээс 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, мөн 8 мэдээллийг цахим хуудаст байршуулаагүй зөрчилд албан шаардлага өгсөн.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2019 оны санхүүгийн тайланд тусгайлсан аудит хийгдээгүй, Шинжлэх ухааны академийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын түүвэрт хамрагдсан байна. Тус аудитаар Хэл зохиолын хүрээлэнтэй холбоотой зөрчил, акт, албан шаардлага, зөвлөмж байхгүй байна.

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 5,478.2 мянган төгрөгийн 2 алдаа зөрчил илэрснээс, 5,478.2 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 1 зөвлөмж, 1 албан шаардлага өглөө.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар 2 залруулагдаагүй алдаа, зөрчил илэрсэнээс 1 зөрчилд албан шаардлага хүргүүлжээ. Үүнд:

Тайлант хугацаанд байгууллагын www.shilendans.gov.mn цахим хуудаст байршуулах 151 мэдээллээс 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, мөн 8 мэдээллийг цахим хуудаст байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх”, 6 дугаар зүйлийн 6.4 “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: 6.4.5 “цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр;” гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дугаар зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.” Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1-д заасныг тус тус үндэслэн албан шаардлага хүргүүлэв.

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн 5,478.2 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 1 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Дэлхий нийтийг хамарсан Ковид-19 цар тахлын улмаас аудитыг цахимаар хийж байгаатай холбоотой аудит хийх цар хүрээ хязгаарлагдаж, байгууллага дээр ажиллаж нарийвчилсан горим сорил хэрэгжүүлэн, анхан шатны баримт материалуудыг бүрэн хамруулж, хөрөнгийн биет тооллого хийх, цалин хөлсний тушаал шийдвэр гэх мэт төсвийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлэх нөхцөл байдал хязгаарлагдмал байсныг дараагийн тайлант хугацаанд анхаарах нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Балансын данстай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Тайлант онд 23 аж ахуйн нэгжтэй хийсэн 30,543.7 мянган төгрөгийн худалдан авалтыг И-баримттай тулган шалгахад 6 аж ахуйн нэгж байгууллагын 5,478.2 мянган төгрөгийн зарим худалдан авалт болон ажил үйлчилгээний төлбөрийг И баримтгүй (бэлтгэн нийлүүлэгч байгууллага И баримтыг цахим системд дутуу бүртгүүлсэн) шилжүүлсэн нь “иж бүрэн байх”, “үнэн зөв байх” батламж мэдэгдэлтэй нийцээгүй, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.4-д "нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

1.2. Эрсдэл:

Хөрөнгөд бүртгэлээр тавих хяналтыг сулруулж, тайлан үнэн зөв илэрхийлэгдэхгүй байх.

1.3. Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-д “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно.” гэж заасныг зөрчсөн. Хуульд заасны дагуу анхан шатны баримтыг бүрэн бүрдүүлж, бүртгэлд тусгаж байх.

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Зөвлөмжийг биелүүлж ажиллана.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит	Аудитын код:
2021			САГ-2020/89/СТА-
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Хэл зохиолын хүрээлэн		Мянган төгрөг

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Тайлант хугацаанд байгууллагын www.shilendans.gov.mn цахим хуудаст байршуулах 151 мэдээллээс 9 мэдээлэлийг хугацаа хоцроож байршуулсан, мөн 8 мэдээллийг цахим хуудаст байршуулаагүй байна.Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх”, 6 дугаар зүйлийн 6.4 “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: 6.4.5 “цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр,” гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.		Албан шаардлага	Захирал Нягтлан бодогч	Г.Билгүүдэй Т.Мөнгөнцэцэг
2	Тайлант онд 23 аж ахуйн нэгжтэй хийсэн 30,543.7 мянган төгрөгийн худалдан авалтыг И-баримттай тулган шалгахад 6 аж ахуйн нэгж байгууллагын 5,478.2 мянган төгрөгийн зарим худалдан авалт болон ажил үйлчилгээний төлбөрийг И баримтгүй (бэлтгэн нийлүүлэгч байгууллага И баримтыг цахим системд дутуу бүртгүүлсэн) шилжүүлсэн.	5,478.2	Зөвлөмж	Захирал Нягтлан бодогч	Г.Билгүүдэй Т.Мөнгөнцэцэг
ДҮН		5,478.2			



ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2021 оны 02 дугаар сарын 25 № 174/А0160058
СЯТ-2021/89/СТА-ТМЗ
Зөрчил арилгуулах тухай

Улаанбаатар хот

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Хэл зохиолын хүрээлэнгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант хугацаанд байгууллагын www.shilendans.gov.mn цахим хуудаст байршуулах 151 мэдээллээс 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, мөн 8 мэдээллийг цахим хуудаст байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх”, 6 дугаар зүйлийн 6.4 “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: 6.4.5 “цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр,” гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж мэдээллийг ил тод, цаг хугацаанд нь бүрэн байршуулж, биелэлтийг 2021 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Хэл зохиолын хүрээлэнгийн Захирал Г.Билгүүдэй, Нягтлан бодогч Т.Мөнгөнцэцэг нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

АХЛАХ АУДИТОР
ГЭРЭЭГЭЭР ГҮЙЦЭТГЭГЧ,
АККАУНТ ТРАСТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.СЭРЖМЯДАГ

П.НАРАНЦЭЦЭГ

ТЭМДЭГЛЭЛ

A series of horizontal dotted lines for writing.